

*Пятков А. М.*

**АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНИХ РИЗИКІВ  
ДІЯЛЬНОСТІ  
ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ  
НА ПРИКЛАДІ ШВЕЦІЇ**

Державні підприємства є великою і важливою частиною шведської економіки. Вони виконують важливі функції в суспільстві, а також роблять важливий внесок у фінанси центрального уряду шляхом виплати дивідендів власнику. Ці компанії також створюють робочі місця по всій країні і вносять свій внесок у бізнес-сектор, який добре працює.

За останні роки спостерігається ріст вартості державного портфеля Швеції. В 2017 році вартість портфеля державних компаній оцінювалася в 570 млрд. шведських крон, що на 140 млрд. більше ніж у 2015 році. Збільшення вартості портфеля в основному пояснюється змінами вартості в секторі енергетики, який являється домінуючим сектором у портфелі.

Також державні підприємства Швеції демонструють високий рівень прибутковості. Так в 2017 році операційний прибуток склав 53,8 млрд. крон, що являється значним показником (у 2015 році тільки 16,5 млрд.).

У той же час спостерігається висока залежність шведської економіки від прибутковості сектору енергетики. На компанію Vattenfall, що являється домінуючою у цьому секторі, припадає близько 41,7 % чистого збуту енергетики та 38,1 %, якщо включати продажі в асоційованих компаніях. Так, операційний прибуток на 2017 рік 18,6 млрд. шведських крон, що становить майже 35 % від всього операційного прибутку державних підприємств Швеції. Коливання прибутковості цього сектору будуть значно впливати на економіку країни.

Професійне управління державними підприємствами також є слабкою стороною, оскільки призначення членів правління та керівників часто відбувається на політичному рівні, що потенційно може призвести до неоптимальних наборів навичок та досвіду. Прозорість щодо цілей та розкриття інформації часто далека від задовільних і тісних зв'язків між політичними особами, що приймають рішення, а керівники створюють ризики, пов'язані з корупцією та витісненням приватних суб'єктів. Продовження пильності щодо запобігання можливим викривленням ринку державних підприємств залишатиметься важливим викликом.

Компанії повинні визначити та мінімізувати ризик негативного впливу своєї діяльності в світлі їхньої промисловості та ринків, на яких вони діють, а також скористатися новими можливостями для бізнесу та інноваційним мисленням для сталого створення вартості. Оскільки портфель державних підприємств є великим і важливою частиною бізнес-сектору Швеції, дії цих компаній можуть слугувати прикладом для інших компаній.

Також компаніям треба проводити детальний аналіз стійкості, який буде враховувати глобальні тенденції, ризики та можливості, пов'язані з ланцюжком вартості, в якому працюють компанії. Результати аналізу допоможуть більш детально розробляти цілі фінансової та державної політики.

Крім цього країні потрібно позбутися залежності від сектору енергетики, який займає 43 % усього державного портфелю Швеції і приносить 35 % від загального операційного прибутку. Для цього доречно розвивати сектори нерухомості та послуг. Сектор нерухомості страждає від обмеженої конкуренції, тому зростаюче його значення може призвести до значного розвитку.

Подібно до багатьох інших шведських компаній, державні підприємства можуть зазнати впливу політичної та економічної напруженості за межами Швеції. Це може призвести до зміни умов для зовнішньої торгівлі шляхом запровадження тарифів або санкцій або за рахунок збільшення витрат на певні вхідні товари.

Державні компанії також піддаються фінансовим ризикам, насамперед ринковим ціновим ризикам стосовно цін на електроенергію, наприклад низька ціна на електроенергію буде мати великий вплив на компанію Vattenfall, яка приносить значний прибуток у цій сфері.

Валютний ризик і ризик процентної ставки є іншими фінансовими ризиками. Валютний ризик відноситься до негативних наслідків від зміни курсів обміну валют на звіти про прибутки та збитки компаній. Ризик відсоткової ставки відноситься до ризику несприятливого впливу від зміни рівня процентів на звіти про прибутки та збитки компаній та грошові потоки.

Багато державних підприємств діють на ринках, що підлягають певному регулюванню, наприклад компанії: Vattenfall, Telia Company (телекомунікації), SBAB (іпотечний ринок) та Svenska Spel (ігорний бізнес). Тому зміни в нормативних рамках щодо цих підприємств можуть мати значний вплив на цінність цих компаній і, отже, портфелю.

#### **Список використаних джерел :**

1. Publications Office of the European Union, 2016, State-Owned Enterprises in the EU. URL: [https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file\\_import/ip031\\_en\\_2.pdf](https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/ip031_en_2.pdf) (дата звернення 04.04.2019).
2. Government Offices of Sweden, Annual report for state-owned enterprises 2016. URL: <https://www.government.se/4a6e13/contentassets/e66654348c76492c8504413f3413e>

9a5/eng-vb-2016-final-2.pdf (дата звернення 28.03.2019).

3. Government Offices of Sweden, Annual report for state-owned enterprises 2017. URL: <https://www.government.se/4a890e/annual-report-for-state-owned-enterprises-2017> (дата звернення 30.03.2019).

*Рекомендовано до друку  
– ст. викладачем Борисовим М. Ю.,  
– доцентом Ніколаєвим Ю. О.*